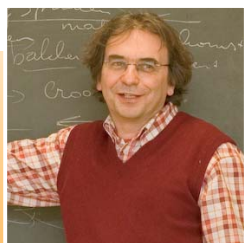

VERBINDING

Thema Antroposofische Therapeutica

De zorgverzekeraar noemt ons als voorbeeld

2 Interview Rigobert van Zijl

Ontroerende momenten met gehandicapte kinderen

3 Dolfijntherapie

Heb je al getekend op www.eliant.nl

5 Actie Eliant

'We bieden de mogelijkheid om levensvragen te behandelen'

Een pleidooi voor krachtenbundeling van therapeutica

Aanhaken bij plekken waar een goed functionerend bestuur reeds zijn sporen heeft verdiend

Door Michel Gastkemper

'Mijn gezondheid', antwoorden de meeste Nederlanders op de vraag wat voor hen het belangrijkste in hun leven is. Wat hebben mensen niet allemaal over voor hun gezondheid? Kosten noch moeite worden gespaard. Dat wil zeggen, wanneer er iets met je gezondheid aan de hand is. Want wie niet ziek is, maakt zich hier beduidend minder druk om. Er zijn vele manieren om aan je gezondheid te werken. En net zoveel om iets aan ziekte te doen, of aan ander fysiek of psychisch ongemak. In Nederland beschikken we over een heel systeem van gezondheidszorg. Iedereen helpt mee om dit in stand te houden, ten minste door het betalen van belastingen en verzekeringen. De dokter is de eerst aangewezen man of vrouw om je te helpen. De dokter heeft een universitaire studie gedaan en wordt daardoor geacht je beter te kunnen maken. Kan hij of zij dat niet zelf, word je doorgestuurd naar iemand anders. Kan hij of zij dat niet zelf, dan wordt je doorgestuurd naar een specialist, meestal in een ziekenhuis.

Inflatie

Maar het aanzien dat een dokter altijd heeft gehad is aan inflatie onderhevig, net zoals dat het geval is bij andere van oudsher geachte beroepen als leraar, advocaat, notaris en burgemeester. De burger is mondig geworden en laat zich niet zomaar meer de wet voorschrijven, heet het dan. Heeft echter je gezondheid te lijden, slaat de pijn toe en legt ziekte je lam, dan ziet de wereld er opeens heel anders uit: hij toont zich in een gedaante met meestal uiterst onwenselijke trekken. Je bent niet alleen aangewezen op, maar zelfs overgeleverd aan een ander die vakkundig zijn of haar werk verricht. De antroposofische wetenschap van de geest heeft altijd duchtig haar partij meegeblazen op het gebied van de gezondheidszorg. Zij heeft daar dan ook een bijzondere band mee: als deze wetenschap van de geest werkelijk waarde heeft, dan moet dat blijken uit het feit dat zij goed is voor 's mensen gezondheid. De Grieken zeiden het al: een gezonde geest in een gezond lichaam. Aan praktische erkenning in individuele gevallen ontbreekt het de door de antroposofie geïnspireerde gezondheidszorg niet, echter wel aan een breed gedragen acceptatie van de grond die eronder ligt: de visie en uitgangspunten.

Eendracht

De gezondheidszorg is rijk aan een grote diversiteit aan professies, bovendien ingevuld door onderling zeer van elkaar verschillende mensen. Specifiek voor de antroposofische benadering van gezondheid en ziekte is dat zij in staat is al deze mensen samen te brengen rond de patiënt, te verenigen in hun streven om de ander beter te maken, door vakbekwaam hun professionele krachten te bundelen. Dit blijkt heel duidelijk uit het ontstaan, voornamelijk in de jaren zeventig, van de zogeheten antroposofische therapeutica: plekken waar artsen en therapeuten eendrachtig samenwerken om patiënten beter te maken.

Dit gebeurde op een moment waarop er een golf van verandering door de samenleving ging, waardoor bijvoorbeeld ook vrijescholen als paddenstoelen uit de grond schoten en in korte tijd vele leerlingen wisten te trekken. Ook therapeutica kwamen tot bloei. Maar deze naaste samenwerking in de eerstelijnsgezondheidszorg tussen artsen en therapeuten was nieuw (eerstelijns wil zeggen dat je daar als eerste kunt aankloppen, in tegenstelling tot tweedelijns, zoals ziekenhuizen, specialisten en instellingen die zich tot een bepaalde behandeling beperken, waarnaar door een huisarts verwezen moet worden). Dus werd het pionieren in welke vorm je deze samenwerking het beste kon gieten. Artsen konden zich immers moeilijk als ondernemers gedragen die therapeuten in dienst namen, zij

hadden geen commercieel beroep. Er werd driftig geëxperimenteerd met organisatievormen en salarissystemen, wat niet overal even gelukkig uitviel.

Gezondheidscentra

De ontwikkeling van de Nederlandse gezondheidszorg stond niet stil. Gezondheidscentra werden gevormd, eveneens bedoeld voor samenwerking tussen diverse disciplines in de eerstelijns, maar dan in loondienst en met een bestuur dat het van bovenaf voor het zeggen heeft. Zover waren de antroposofische therapeutica nog nauwelijks gekomen; dit wilden zij ook niet. Eigendom, zeggenschap en vrije uitoefening van het beroep naar eigen inzicht dienden elkaar niet te beïnvloeden, maar van elkaar gescheiden te blijven. Het strak vasthouden aan zulke opvattingen, zonder vruchtbaar op nieuwe maatschappelijke veranderingen in te kunnen spelen, remde nieuwe ontwikkelingen echter veelal af. Het gevolg hiervan is dat het afgelopen decennium de afkalfing is begonnen, omdat nieuwe artsen en therapeuten weinig tot geen perspectief kon worden geboden. Het idee therapeuticum is nog springlevend, maar de praktische uitvoering ervan laat hier en daar te wensen over.

De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat de in het begin genoemde maatschappelijke ontwaarding van het beroep van dokter hier mede debet aan is. De identiteit van de gezondheidszorg wordt van binnenuit aangetast, doordat dokters bijvoorbeeld worden beschouwd als uitvoerders van een systeem van handelingen die van bovenaf worden voorgeschreven. Gezondheid zou een vaststaand systeem zijn dat aan iedereen van buiten af op dezelfde wijze kan worden opgelegd. De eigen creativiteit van dokters en therapeuten werkt hierbij verstrend en dient daarom te worden geëlimineerd, is de gedachte. Terwijl een zieke een gevoelig en kwetsbaar mens is, die onmiddellijk merkt of hij als een nummer wordt behandeld, of dat zijn situatie als een bijzondere toestand wordt beschouwd die juist hem aangaat en niemand anders. De medische wetenschap hoeft in deze bijzondere situatie niet tot stilstand te worden gebracht; maar om deze effectief in te blijven zetten, zal die zich moeten verbreden tot een wetenschap van de geest. Ieder individu is immers geest.

Stemverheffing

Zaak is het de eigen stem te verheffen en het geluid van deze andere, brede benadering te laten horen, ten behoeve van de patiënt, van degenen die ziek zijn en degenen die dat in de toekomst nog zullen worden. Bij de oprichting van de nieuwe Nederlandse Vereniging van Antroposofische Zorgaanbieders zal deze gedachte zeker hebben meegespeeld. De NVAZ bestaat namelijk uit drie sectoren: institutionele zorgaanbieders (instellingen), beroepsverenigingen en therapeutica. Vorige maand werd echter in de Verbinding voorgehouden dat therapeutica niet binnen één orgaan te bundelen zouden zijn, reden waarom er al jaren geen overleg tussen de 35 therapeutica meer bestond. Daar zal dus verandering in moeten komen. Eenvoudig is dit echter niet. De automatisering en protocollisering van de beroepspraktijk van artsen en therapeuten in de afgelopen jaren maakt dat zij aan handen en voeten gebonden worden. Om nog maar niet te spreken van de administratieve las

Lees verder op pagina 4:

“Bij samenwerking heeft iedereen voordeel.”

Rigobert van Zijl over de samenwerking tussen een therapeuticum en zorginstellingen.

Door Maartje van Huissteden.

Aan het eind van steeds rustiger wordende snelwegen geflankeerd door eindeloze weiden ligt aan het water in het centrum van de stad Groningen het therapeuticum Lemminkäinen, een centrum voor antroposofische gezondheidszorg. De bel met interkom geeft op het eerste gezicht een wat afstandelijke indruk, die meteen wegvalt bij binnenkomst. Een ruime fris ogende mooi verzorgde wachtruimte biedt plaats aan een vijftiental stoelen, enig leesmateriaal en een balie, waarvandaan de assistente me welkom heet. Enkele minuten later ben ik in gesprek met Rigobert van Zijl(52), één van de drie artsen die hier praktijk voeren samen met een flink aantal therapeuten. Rigobert voert me trots mee langs de vele vertrekken die stuk voor stuk in de loop der jaren een eigen karakteristieke identiteit hebben gekregen. Een proces waar hij overduidelijk volop bij betrokken is geweest.

Hoe ben je verbonden geraakt aan Lemminkäinen?

Ik ben nu ongeveer 22 jaar huisarts. Ik heb mijn huisartsopleiding in Bergen NH gedaan en in Zeist. Daarna heb ik een half jaar op de Zeilmanskliniek gewerkt en in datzelfde jaar ben ik hier toen één dag per week begonnen. Dit was in die tijd nog een gesteunde vrije vestiging terwijl er vrijwel overal in het land een vestigingsbeleid gold. Mijn collega Jaap Blom werkte hier al een jaar of vijf. De praktijk was vol geraakt en dringend toe aan uitbreiding. Die praktijk was ontstaan doordat een groep mensen zich organiseerde om de antroposofische geneeskunst naar Groningen te halen. Later richtte men hieruit een patiëntenkring op. Zij hebben het therapeuticum opgezet en als vrijwilligers in stand gehouden. Het bestaat nu zo'n zeventwintig jaar en was in het begin gevestigd aan de Bruine Ruitersstraat.

Door de komst van een aantal therapeuten en mij als tweede arts is de praktijk naar een ruimer pand aan de Noorderhaven verhuisd, wat met veel liefdewerk werd opgeknapt en is uitgegroeid tot dit therapeutisch centrum. We zijn nu zo'n 4000 patiënten van dienst en werken nu als drie artsen samen met een kunstzinnig therapeut, twee psychotherapeuten, een fysiotherapeut, een badtherapeut, een euritmitherapeut, een praktijkondersteuner en drie doktersassistenten. Daarnaast zijn we sinds een jaar ook opleider, dat wil zeggen dat er ook een arts-assistent meewerkt. De artsen en therapeuten vormen een maatschap. Het gebouw wordt door een stichting beheert en de leden van de patiëntenkring voorzien via donatie altijd in een substantiële bijdrage aan het bestaan van het therapeutisch centrum.

Je bent ook verbonden aan Ilmarinen en OlmenEs. Hoe is dat zo ontstaan en hoe organiseer je dat?

Naast mijn werk op Lemminkäinen ben ik altijd geïnteresseerd geweest in de heilpedagogie. Ik ben dan ook als een van de initiatiefnemers betrokken geweest bij de oprichting van Ilmarinen al weer zo'n 21 jaar geleden en betrokken bij gebleven doordat de kinderen hier in het therapeuticum in werden ingeschreven. Ilmarinen was aanvankelijk alleen een kinderdagverblijf. Pas sinds de laatste jaren is daar een woonvoorziening bijgekomen voor jongeren, jong volwassenen en volwassenen. Omdat hier 24-uurszorg geleverd werd moest er ook worden voorzien in 1e lijnszorg. Het lag voor de hand om ook deze mensen gewoon in te schrijven in het therapeuticum. Bij OlmenEs is het anders gegaan. Ze hadden voorheen een instellingsarts en vroegen mij zo'n drie jaar geleden of ik niet instellingsarts wilde worden, omdat deze aanstelling vacant was gekomen. Ik heb toen de keuze gemaakt om niet mijn huisartschap op te zeggen. Het werd daarvoor een combinatie van beide. En dat betekent dat je dan moet kijken hoe je dat nou zodanig

Rigobert van Zijl (foto Wiard Pennings)

combineert dat het werkbaar is. Gelukkig kon ik me hier één dag in de week vrij maken omdat we toch toe waren aan nog een derde arts in de praktijk, dat is Loek Beukman geworden, die nu twee dagen in de week werkzaam is. Op OlmenEs kon ik flink gebruik maken van de organisatievormen die we hier in de huisartsenpraktijk in de loop der tijd hebben ontwikkeld, en die eigenlijk ook heel goed van toepassing zijn in een instelling. Je moet dan denken aan dossiervorming, het actueel houden van de medicatie, de medicatiebewaking en kleine kwalen die assistenten kunnen behandelen als daar protocollen voor zijn. Dat was daar nog niet als zo danig uitgekristalliseerd. Er was natuurlijk wel een dossier en het werd ook wel met de hand geschreven bijgehouden, maar een elektronische medische dossiervorming zoals die in de huisartsenpraktijk tot ontwikkeling was gekomen was op OlmenEs niet aanwezig en die kon vrij gemakkelijk ingevoerd worden.

Hoe staat de zorgverzekeraar tegenover een praktijkvoering zoals op Lemminkäinen?

Om deze vraag te kunnen beantwoorden moet ik weer even het verleden in duiken. Kijk, dit therapeuticum is ontstaan uit het initiatief van patiënten die antroposofische zorg zo belangrijk vonden dat ze daarvoor een arts in dienst namen. Toen er meerdere artsen en therapeuten in dienst waren organiseerden die zich in een maatschap. Toen er vervolgens de mogelijkheid tot aansluiting bij landelijke verzekeringen werd vrijgegeven kwamen er ook gesprekken op gang met de zorgverzekeraar. Je kreeg in die tijd de mogelijkheid om je landelijk te verzekeren. Er is toen wel een beweging geweest dat patiënten zich over lieten schrijven naar een andere zorgverzekeraar, zoals de Ohra en Het Zilveren Kruis. Dat gaf ons de kracht om weer terug te komen om een goede regeling voor elkaar te krijgen. Maar dat speelt al weer mooi wat jaren. Als arts kun je zo'n gesprek met een zorgverzekeraar wel voeren, maar ben je zelf belanghebbend. De patiëntenkring stond in die zin veel sterker, die onderhandelde namens haar achterban, de cliënt. Een aantal jaren geleden gingen veel patiëntenverenigingen op in de landelijke vereniging Antroposana. Daar heeft onze patiëntenkring bewust niet voor gekozen. Ze wilden specifiek één van de peilers blijven voor dit therapeuticum hier in Groningen. Uit dat gesprek met de zorgverzekeraar, vroeger heette dat het regionaal ziekenfonds Groningen en dat is later Menzis geworden, is een soort contract tot stand gekomen tussen de maatschap van therapeuten en artsen en de zorgverzekeraar. Menzis gebruikt ons therapeuticum tegenwoordig als een soort boegbeeld. Destijds hebben ze onderzoek gedaan naar onze praktijk en daaruit bleek dat wij goedkoop waren, met name door het medicijngebruik wat een stuk lager lag dan vergelijkbare praktijken en ook ons verwijsgedrag, verwijzingsbeleid, was laag. Ze concludeerden dat cliënten tevreden waren en het verwijsgedrag kostenbewust. Als tegenbeweging hebben wij een lumpsum regeling met de zorgverzekeraar. Dat wil zeggen dat voor mensen die bij ons in de praktijk zijn en via Menzis verzekerd zijn met een aanvullend pakket vanaf pakket 2, (dat zijn ongeveer de helft van onze cliënten) zorgverzekeraar Menzis ons iedere maand € 3,- betaalt. Daar vormen wij een buffer mee, een soort ziekenfonds in het klein, waaruit we therapieën, zoals euritmitherapie, kunstzinnige therapie, consultatiebureau en dergelijke kunnen financieren. Dat geeft voor ons veel voordelen, omdat je dan niet zo met dat budget zit wat altijd beperkt is. Als je bijvoorbeeld burned out raakt is er een periode waarin je veel nodig hebt zoals ritmische massage en kunstzinnige therapie en daarna kan er weer een periode zijn waarin je niets nodig hebt. Daar kunnen we nu hieruit ongestoord uitvoering aan geven. Je hebt niet te maken met die limitatie en dat heeft zowel voor ons als voor de patiënt grote voordelen. Het is in die zin ook veel meer organisch. Plus je hoeft geen

Lees verder op pagina 4:

COLUMN

ANTROPOSOFISCH-MEDISCHE THERAPIEËN

Door Bernard Heldt

'Waarom zou alle materie in het heelal hetzelfde zijn als die waaruit mensen en aarde bestaan?' kopte het artikel 'Tasten in het duister' van Margriet van der Heijden in katern Wetenschap & Onderwijs van NRC Handelsblad op 20 januari j.l. Het is een citaat van prof. Ed van den Heuvel, één van de éminences grises van de Nederlandse astronomie. Alle materie die wij in het heelal kunnen waarnemen, de tientallen miljarden sterren en sterrenstelsels en de hete gaswolken die daar omheen hangen beslaan met elkaar 4 % van het universum en kunnen het universum dat wij met al onze elektronisch-optische mogelijkheden direct kunnen waarnemen niet vanuit de oerknaltheorie verklaren. Waar is die andere 96 % die indirect wordt afgeleid? Ed van den Heuvel: "Waarom zou alle materie in het heelal dezelfde materie zijn als die waaruit mensen en de aarde bestaan? Dat lijkt me een nogal pre-Copernicaanse blik op materie." Hij reageert hiermee op een artikel in Nature van astronoom Richard Massey en zijn collega's.

Bij het lezen van dit artikel – inderdaad, met rode oortjes – vroeg ik me direct af: 'zou die onbekende substantie die niet bestaat uit 'onze' materie, misschien ook om mij heen zijn en zelfs in mij zijn? Hoe werkzaam is deze substantie en aan welke wetmatigheden is ze onderhevig? En als wij er mede uit bestaan, waarom kennen wij het dan niet? En dan: kennen wij het echt niet? Zouden er werkelijk geen geleerden geweest

zijn die ons op het bestaan van een dergelijke werkelijkheid hebben gewezen? Of ...of ... zijn zij weggehoond, net zoals Copernicus toen hij in 1514 stelde dat de aarde om de zon draaide en niet het middelpunt van het heelal was, een gedachte die hij niet eerder durfde te publiceren dan in 1543! Giordano Bruno werd in 1600 voor een verdere uitwerking van deze theorie door de Inquisitie tot de brandstapel veroordeeld. Galilei werd in 1616 tot levenslang veroordeeld. Het duurde tot 1992 voor de kerk door Paus Johannes Paulus II officieel verklaarde dat Galilei onschuldig was!

De journaliste Lynne McTaggart¹ concludeert uit honderden interviews met wetenschappers, dat er een fundamentele angst bestaat om hun naam te verliezen, niet serieus genomen te worden, hun functie kwijt te raken, geen onderzoeksgelden meer te krijgen als ze ervoor zouden uitkomen dat hun onderzoeken op niet-materiële, niet met bekende technieken te meten resultaten wijzen. De wetenschapper Ervin Laszlo², oprichter van de Club van Boedapest, stelt dat binnen afzienbare tijd de wetenschap net zo'n omwenteling zal meemaken als 400 à 500 jaar geleden. Hij haalt in zijn boeken een aantal wetenschappelijk denkers aan die stellen dat bewustzijn in het universum net zo fundamenteel is als energie en wellicht fundamenteeler dan materie. De werkzaamheid van bewustzijn wordt ook door Rupert Sheldrake beschreven!³ De antroposofische gezondheidszorg baseert zich op een revolutionaire gedachte over mens, gezondheid en ziekte.

Antroposofische gezondheidscentra werken met therapieën die gebaseerd zijn op een bredere visie op de mens dan de louter materiële. Antroposofische medicijnen grijpen aan in lagen van de mens die alleen indirect waarneembaar zijn. Hiervoor is antroposofisch-medische diagnostiek ontwikkeld. De uitgangspunten ervan worden in toenemende mate geverifieerd, hoewel nog niet altijd begrepen met de huidige wetenschappelijke denkmethoden; ze worden vaak op kortzichtige wijze vanuit vastgeroeste vooringenomenheid weggehoond en klein gemaakt. Sinds 1 januari is er aan de Hogeschool Leiden een lector antroposofische gezondheidszorg, Erik Baars, die op dit punt een zware taak heeft.

Gelukkig bestaat er ook gezond verstand; zorgverzekeraar Menzis herkent de kwaliteit en het bewustzijneffect op gezondheidszorggedrag. In het wetenschappelijk, 350 pagina's tellende rapport 'Antroposofic Medicine, Effectiveness, utility, costs, safety', een publicatie van Health Technology Assessment, (Stuttgart, New York, 2006) wordt geconcludeerd: Antroposofisch-medische therapieën hebben gunstige klinische resultaten die bevredigend zijn voor patiënten, veilig en waarschijnlijk ook doelmatig.⁴

¹ 'Het Veld', Deventer 2004 - ² 'Kosmische visie', Deventer 2004; 'Bezielde kosmos' Deventer 2005; 'Het Chaospunt' 2006 - ³ 'Het Zevende Zintuig', Utrecht 2003 - ⁴ 'AM (Antroposofic Medicine /BH) therapies result in favourable clinical outcomes that are satisfactory to the patients, safe and probably also cost-effective.'

INSTELLINGSNIEUWS

Zonnehuizen Kind en Jeugd en Bronlaak-Heimdal onderzoeken samenwerking

Zeist, 26 maart 2007 Met het ondertekenen van een intentieverklaring gaven de bestuurders en raden van toezicht van Zonnehuizen Kind en Jeugd en Bronlaak-Heimdal op 5 maart het startsein om mogelijkheden van verdergaande samenwerking in termen van concernvorming nader te onderzoeken.

Beide instellingen werken vanuit een antroposofische inspiratie en streven ernaar alle vragen naar zorg- en dienstverlening passend te beantwoorden. Maar niet alleen qua inspiratiebron, ook qua zorgaanbod, geografische ligging en doelgroepen sluiten beide instellingen bijzonder goed op elkaar aan. De wens tot samenwerking is ingegeven door zorginhoudelijke, bedrijfsmatige en strategische motieven. Door de beoogde samenwerking ontstaat een versterking van de zorgketen waarbinnen de cliënten op het juiste moment de meest passende zorg krijgen. Daarnaast schept samenwerking mogelijkheden tot verdieping en verbreding van de zorg. Ook ontstaat er een bredere basis voor specialistische kennisontwikkeling en zorginnovatie. Maar niet alleen de kwaliteit van zorg, ook de kwaliteit van het werkklimaat neemt toe. Voor medewerkers van Zonnehuizen en Bronlaak-Heimdal zal het loopbaanperspectief toemen door zorginhoudelijke vernieuwing en meer variatie in cliëntgroep en locatie. De komende periode wordt de gewenste samenwerking op diverse aandachtsgebieden verder in detail uitgewerkt en voorbereid. Het voornemen is om uiterlijk per 1 juli 2007 een besluit over samenwerking te nemen.

Zonnehuizen is een landelijk werkende organisatie die kinderen met ontwikkelingsstoornissen behandelt, verzorgt en onderwijs biedt. Zonnehuizen heeft een gecombineerde erkenning voor Jeugd-GGZ, Gehandicapten Zorg met Orthopedagogisch Behandelcentrum en Speciaal Onderwijs. Daarnaast heeft Zonnehuizen de erkenning van een landelijk Multifunctioneel Centrum voor kinderen en jeugdigen met een verstandelijke beperking in combinatie met gedragsproblematiek. De hoofdlocatie van Zonnehuizen is gevestigd in Zeist, de poliklinieken zijn tevens in Amsterdam, Den Haag en Eindhoven.

Bronlaak-Heimdal is een instelling voor gehandicaptenzorg en biedt zorg- en dienstverlening aan mensen met een ontwikkelingsstoornis in Zuid-Nederland. Bronlaak-Heimdal heeft locaties voor volwassenenzorg in Oploo, Eindhoven en Heerlen. De kind- en jeugdzorg van Bronlaak-Heimdal met onder meer een kinderdagcentrum, logeerhuizen en een kleinschalige woonvorm bevindt zich met name rond Eindhoven

▲ Iets over dolfijntherapie

Door Willem Bleij

Toen ik onlangs telefonisch contact had met Ageeth Koning van 'de Verbinding' i.v.m. het verhaal van René over zijn therapie-ervaringen (zie elders op deze pagina), schoot ineens de dolfijntherapie van SAM door mijn gedachten. Over therapeutisch gesproken namelijk! Er gebeurt heel veel goeds in antroposofisch geïnspireerde therapieën. En daarnaast zijn er óók geïnspireerde, goedwerkende therapieën, zoals deze dolfijntherapie voor kinderen met het syndroom van Down of autisme. Sinds 2001 in Nederland, op het Dolfinarium Harderwijk. Ik werk daar als vrijwilliger als 'gastman' op dinsdagochtenden, naast mijn werk als werkbegeleider op de Hondspol en als persoonlijk begeleider op Zonneweg.

Stichting SAM is genoemd naar Sam. Sam kwam in 1997 ter wereld met het syndroom van Down. Vlak na zijn geboorte zag zijn vader, Richard Griffioen, een documentaire over dolfijntherapie. Richard was meteen zó enthousiast dat hij Stichting SAM oprichtte. En daarmee werd deze therapie ook voor Hollandse kinderen bereikbaar.

Inmiddels is het initiatief van Richard uitgegroeid tot een Stichting met een professionele medische en therapeutische staf. De activiteiten worden mede mogelijk gemaakt door enthousiaste sponsors en enkele tientallen niet minder enthousiaste vrijwilligers.

Iedereen kent de dolfijn als een speels en intelligent dier. En dolfijnen zijn dol op mensen! Dat maakt het voor mensen fascinerend met dolfijnen te trainen en samen te werken.

De principes van dolfijntraining worden wereldwijd ingezet om gehandicapte kinderen te helpen. Stichting SAM focust dus op kinderen met het syndroom van Down of autisme. Kinderen vanaf 5 jaar kunnen hiervoor aangemeld worden. Jaarlijks probeert SAM 100 kinderen te helpen.

In direct contact met de dolfijn, en vooral met oefeningen die de kinderen daarnaast doen, verbeteren ze spelenderwijs hun communicatieve vaardigheden. Ook het concentratievermogen kan toenemen. En deze ondersteuning van de communicatieve vaardigheden en concentratie leidt tot een verbeterd zelfvertrouwen; een belangrijke steun in het dagelijks functioneren!

Het spelen en leren met dolfijnen werd ontwikkeld door de Amerikaan dr. Dave Nathanson. Hij ontdekte dat kinderen met handicaps als het syndroom van Down of autisme zeer gemotiveerd zijn hun grenzen te verleggen zodra zij in contact komen met dolfijnen.

Dave Nathanson leidt nu het wereldberoemde dolfijn-therapiecentrum in Florida.

Deze benadering werd naar Nederland gehaald door Stichting SAM, naar het Dolfinarium in Harderwijk. Voordat de kennismaking met dolfijnen echt plaatsvindt krijgt het kind een speciale voorbereiding. Samen met de therapeut van Stichting SAM doorloopt hij/zij een programma waarin de leerdoelen worden vastgesteld.

In zes sessies maakt het kind kennis met de dolfijnen zelf. Vanaf een platform in het water en voor de glaswand maakt het kind contact met de dolfijnen leert het adequaat met hen om te gaan. Tijdens deze sessies krijgt hij/zij daarnaast een speciaal opgebouwd intensief leerprogramma, waarin stapje voor stapje wordt toegewerkt naar de leerdoelstellingen. En zes weken na afloop van de serie van zes sessies krijgt het kind nog een nazorgsessie.

Als enthousiast vrijwilliger ben ik natuurlijk positief bevooroordeeld. Regelmatig zijn er ontroerende momenten mee te beleven met ouders, de kinderen en de dolfijnen! Dus hierbij wil ik de redactie van harte uitnodigen een keer mee te komen kijken!

▲ Azarias

Azarias organiseert werkbijeenkomst Beroepshouding

Op 10 maart jl. organiseerde Beroepsvereniging Azarias alweer de 10e ledenvergadering en aansluitend daarop een werkbijeenkomst ter verdieping van het vak van de therapeutische begeleider. Er waren 9 deelnemers; een mooie groep om tot uitwisseling te komen. Er is hard gewerkt aan de praktische toepasbaarheid van de pedagogische wet. Daarnaast werd een checklist bekeken als handvat voor bijvoorbeeld een teambespreking of een persoonlijk ontwikkelingsplan (POP) om vast te stellen waar je staat met je beroepshouding.

Voor de volgende keer willen we graag in gesprek over hoe je als beroepsbeoefenaar in de praktijk aan de slag kan gaan met scholingsoefeningen. Rudolf Steiner heeft een hiertoe vele oefeningen gegeven, maar welke kies je en hoe pas je die in, in het leven van alledag. We willen uitwisselen welke vorm ieder er in zijn situatie aan gegeven heeft.

Als huiswerkopdracht zullen we de komende tijd werken aan het volgende:

Wat wordt er in mijn werk het meest gevraagd met betrekking tot de pedagogische wet? Hoe school ik dat gebied? Of anders gezegd: Welk wezensdeel van de cliënten waarmee ik werk vraagt de meeste ondersteuning en hoe kan ik dan het daarboven gelegen gebied bij mijzelf scholen? We hopen de neerslag van deze, vorige en volgende werkbijeenkomsten op te nemen in een Praktijkhandboek Goede Zorg.

Azarias werkbijeenkomst Beroepshouding 16 juni en 15 september 2007 in Zeist.

Ieder die daartoe interesse heeft kan zich hiervoor aanmelden.

Beroepsvereniging Azarias 030 69 45 456 (kantooruren) info@azarias.nl www.azarias.nl

IN GESPREK MET:

René Groenendaal

Door René Groenendaal

Een weeldreiziger in hart en nieren

Wonen en werk

Mijn naam is René. Ik woon in het begeleid zelfstandig wonen project van de Zonneweg op een flatje in Driebergen. Ik heb 't naar mijn zin. We doen met elkaar veel activiteiten zoals in het weekend en op zondag, en ook vrijdags en zondag eetcafé. En ook op woensdag. Zelf heb ik een klein eetcafé op woensdag.

Ik werk op de SWZ afdeling Groen in Zeist, 40 uur per week. Het is wel zwaar werk, met het tillen van kruiwagens, met machines omgaan (blowers).

René Groenendaal (eigen foto)

Fysiotherapie

Ik ga elke woensdagmiddag naar de fysiotherapie. Ik heb last van mijn rug.

De fysiotherapeut is Peter de Smid. Zijn praktijk is niet in een gewone plek maar in een voormalig klooster in Driebergen, Daidalos, met een muur er omheen. Het is een herstellingsoord.

Het reilen en zeilen in de praktijk

Je komt in een ontvangstruimte met vier kamers en een bed. Je ligt op zo'n bed met je onderbroek aan. Peter de Smid heeft op zijn handen massageolie en daar masseert hij mijn rug ritmisch door bepaalde bewegingen. Dat geeft een fijn gevoel, ook rustgevend. Je valt bijna in slaap. Je ligt op een laken. Peter heeft humor. Na de massage word je in dekens gewikkeld en wordt er bijenwas in plastic onder je rug gelegd. En daar lig je dan lekker ontspannen. Je kan je zinnen verzetten. Verder is het lekker stil. Ook in het klooster heerst een vredige rust en stilte. Je hoort ook mensen die binnen komen. Het is wel warm in zo'n kamer, dat je bijna in slaap valt. Na een half uur komt Peter weer aan. Je mag je dan aankleden. Je maakt een afspraak voor de volgende keer.

Hobby's

We voeren jaarfeesten, die zijn niet verplicht. En mijn hobby's: veel reizen, actieve vakanties, wandelen in de bergen. Ook heb ik een paar keer een woestijntocht gemaakt in de Sinaiwoestijn, Egypte met de Bedoeïenen. Maar ook heb ik een huttrektocht gemaakt om de Mont Blanc, dat was mijn wens.

Ik zou ook nog graag naar Suriname willen gaan om het project Pawiro te bezoeken. Zonneweg heeft een partnerschap met stichting Pawiro en we halen elk jaar met elkaar wat geld voor onze collega's daar op. In 2005 was dat wel 800 euro!

EN VERDER

Kinderliedjesband Torenhooig

Torenhooig is in 2004 begonnen als antwoord op de vraag naar goede muziek voor kinderen. Kinderen van alle leeftijden welteverstaan.

Torenhooig heeft een diepe verbondenheid met de Zonnehuizen. Vijf van de zes leden werken er, en putten ondermeer uit de bron van ervaringen die ze in hun werk opdoen.

Het muzikale hart van het kind is zuiver Minder dan muziek uit het hart accepteren zij niet. Echte emoties, diepe grooves, feest en bittere tranen, dat is wat kinderen verwachten van het betere kinderlied. Daarom spelen zij voor alles en iedereen die het kind in zichzelf nog niet heeft opgegeven. En op de koop toe verpakken zij hun liedjes in een interactief totaaltheater waar eenieder een hoofdrol in speelt.

We hebben net ons eerste meeleeftheaterstuk geschreven. Het heet "Tijpke heeft het nooit gedaan". Het gaat over een grappig mannetje, die woont in een toren. Op een dag kijkt hij uit de toren en ziet een leuk meisje, Roos genaamd. Tijpke is verliefd..... Ben je nieuwsgierig geworden? Wil je ons boeken? (bijvoorbeeld voor een optreden in je instelling). Bezoek dan onze website www.torenhooig.com

Vervolg pagina 1: Een pleidooi voor krachtenbundeling van therapeutica

ten van het nieuwe zorgstelsel. Dat is echter een probleem waar de hele zorg onder zucht. De vraag is alleen welke remedie tegen deze kwalen van regeldwang kan worden gevonden. Mogelijk brengt bundeling van krachten hier redding. Bovendien is het zo dat antroposofische artsen volledig geïntegreerd meedraaien in alle samenwerking- en overlegvormen die het Nederlandse huisartsensysteem met zich meebrengt; zij vormen daar een integraal onderdeel van. Dat maakt dat elke patiënt in Nederland in principe kennis kan maken met deze integrale benadering van zorg die geboden wordt door mensen die zich laten inspireren door de antroposofie. Maar niet alleen patiënten, ook collega's. Die bereidheid is groter dan misschien op het eerste gezicht lijkt. Als artsen en therapeuten zelf nog meer openheid naar vakgenoten zouden kunnen betrachten, kan dat hun collega's de gelegenheid bieden zich ook te mobiliseren voor een goede zaak.

Organisatiegraad

Het is denkbaar dat de NVAZ een belangrijke ondersteunende rol kan spelen bij het verhogen van de organisatiegraad van de gezamenlijke therapeutica. Maar dan moet er ook de bereidheid zijn zich te laten helpen. Dat kan alleen als de zwakte van de huidige situatie door de direct betrokkenen erkend en gediagnosticeerd kan worden. Want dan worden oplossingen mogelijk en werkzaam. Hier zal nog een barrière genomen moeten worden en dat vraagt stuurmanskunst. Het is ook mogelijk aan te haken bij plekken waar een goed functionerend bestuur reeds zijn sporen heeft verdiend, om zo de eigen krachten te sterken. Het hele salutogeneseprincipe van zelfgenezing is toe te passen op de situatie waarin de antroposofische gezondheidszorg momenteel verkeert, en speciaal de therapeutica.

Het zal lastig zijn om mensen vanuit therapeutica geheel of gedeeltelijk vrij te maken voor zulke bundelende taken. Maar als de noodzaak duidelijk is, zal het mogelijk worden. Ieder op zich zal de oplossing niet zijn, wel het vinden van het gezamenlijke element, dat juist in de antroposofische vorm van zorg zo onmiskenbaar aanwezig is. Het zijn niet alleen antroposofische beroepsbeoefenaars die dat erkennen. Ook anderen doen dit; in de samenwerking over de eigen grenzen heen kan het ook met zulke collega's en geestverwanten met een open mind gevonden worden.

Een begin is gemaakt met de verkiezing van twee vertegenwoordigers van de therapeutica in de nieuwe Ledenraad van de NVAZ, die op de eerste vergadering op 26 maart hiervoor werden voorgedragen: Jos Dries, huisarts uit het therapeuticum De Wilg in Alkmaar, en Jelle van der Schuit, muziektherapeut uit therapeuticum Aurum in Zoetermeer. ◀

Vervolg pagina 2: interview Rigobert van Zijl

rekeningen uit te schrijven, we houden natuurlijk wel een administratie bij van wie welke therapie nodig gehad heeft en dat leggen we aan het eind van het jaar naast datgene wat we door onze lumpsum hebben gekregen.

De zorgfinancier heeft ook voordeel bij de regeling zoals we die hier met Menzis hebben en promoot dat ook. Zo heeft een spreker van Menzis in Den Haag op een congres over complementaire zorg in de basisverzekering dit voorbeeld van Groningen ingebracht. Antroposana heeft ook zo haar onderhandelingen met de Amersfoortse maar daar werken ze toch noodgedwongen met budgetten. Dat is aanzienlijk minder organisch.

Welke functie verzorgen de antroposofische therapeutica volgens jou in de maatschappij?

Eigenlijk maak ik me nogal zorgen over toekomst van de therapeutica in Nederland. Wij artsen worden hier op Lemminkäinen stuk voor stuk een dagje ouder en willen graag op tijd voorzien in een goede opvolging. Maar we hebben nog niet iemand kunnen vinden. En dit probleem doet zich niet alleen bij ons voor. Er is een dringend tekort aan artsen met een antroposofische scholing. De patiënten willen wel komen! Therapeutica hebben een tamelijke unieke functie in de maatschappij omdat ze als het ware eilanden vormen voor gezondheidsvragen, waarbij niet alleen gedaan wordt aan klachten behandeling, maar ook de plaats van de klacht in de biografie wordt onderzocht. We bieden binnen de therapeutica de mogelijkheid en de middelen om levensvragen te helpen behandelen. Er is oog voor het onzichtbare. Ik moet zeggen dat in de reguliere geneeskunde wel steeds meer aandacht oog is voor preventieve zorg, maar ook hier krijgt de cijfermatige kant weer de nadruk. Denk maar aan cholesterolgehalte, gewicht, bodymassindex enz. Spirituele en biografische aspecten komen daar niet aan bod. Zou je daar al een antwoord op vinden in de reguliere geneeskunde dan is daar zelden sprake van samenwerking en uitwisseling.

Op welke gebieden vindt er uitwisseling plaats tussen OlmenEs, Ilmarinen en Lemminkäinen?

Ik ben natuurlijk arts op alle drie de organisaties en dat heeft er toe bijgedragen dat de medische cliëntenadministratie van de semi-murale instelling Ilmarinen en de intramurale instelling OlmenEs is opgenomen in die van het therapeuticum. Mijn assistentes zorgen bijvoorbeeld ook voor het inscannen van brieven of uitslagen. Met Ilmarinen hebben we als therapeuticum een contract, waarin de inhoud van de samenwerking en de manier waarop dat gestalte krijgt is vastgelegd. Dat is een voorbeeld contract van de Landelijke Huisartsen Vereniging, de LHV heeft dit soort contracten ook met bijvoorbeeld verzorgingstehuizen. Het beschrijft o.a. dat er in de instelling zelf een verpleegkundige is, die daar door middel van spreekuren zorgt voor de continuïteit en die ook zorgt dat de dingen die besproken zijn geïmplementeerd worden, die dus de coördinatie verzorgt. Verder beschrijft het ook dat je betrokken bent bij de medische zorg, zoals bewonersbesprekingen of protocollaire zaken die geregeld moeten worden. Dat wordt dan ook nog allemaal vergoed. De zorgverzekeraar heeft daar een innovatiemodule voor, waardoor je een bepaald tarief kunt declareren.

Dan doe ik in de instellingen natuurlijk nog wel wat meer dan alleen de patiëntenzorg. Het gaat natuurlijk ook om de sociaaltherapie en de vragen die daarom heen zijn. Dat vind ik een erg boeiend onderdeel van mijn werk. Het heeft nog meer het karakter van echt samenwerken met als gezamenlijk doel een oplossing te vinden of een weg uit te stippelen voor een te maken ontwikkelingsstap. Wat naar mijn idee wel wat meer vorm zou kunnen krijgen is met name de interne scholing. Omdat we in het Noorden relatief ver van de 'beschaafde' wereld afzitten zijn we genoodzaakt veel studie zelf te organiseren en vorm te geven. Zo hebben we bijvoorbeeld de studiedagen van het Noorden waarbij alle therapeuten die vanuit de antroposofie werkzaam zijn bij elkaar komen. Dat is eens per jaar één of meerdere dagen. Daarnaast zijn er diverse interne studiedagen voor therapeuten of medewerkers.

Zou je een dergelijk samenwerkingsverband willen aanraden aan andere instellingen en therapeutica?

Dat kan ik niet zeggen, daarvoor ken ik de situatie natuurlijk niet, maar in ons geval hebben alle partijen voordeel bij de samenwerking. Voor mij als arts vind ik dat je door de combinatie zorg voor mensen met een verstandelijke handicap en patiëntenzorg aan een huisartsenpraktijk behoorlijk bij de les blijft. Je hebt je vakinhoudelijke nascholing en contacten en blijft daardoor inhoudelijk goed op de hoogte van de ontwikkelingen. Daarnaast kun je de ervaring die je met je team aan scholing en kwaliteitsontwikkeling hebt opgedaan overdraagbaar maken naar de instellingen waarmee je je verbindt. Omgekeerd werkt het ook door. Inzichten in gemeenschapsvorming, samenwerkingsvormen en emancipatieprocessen zijn verrijkend voor de individuele patiëntenzorg en de samenwerking op kleiner schaal in het Therapeuticum. ◀

Europese Hof beoordeelt kwestie antroposofische geneesmiddelen

Driebergen, 17 maart 2007 - Het Europese Hof van Justitie in Luxemburg heeft zich op 15 maart jl. tijdens een mondelinge zitting gebogen over de kwestie van de antroposofische geneesmiddelen op de Nederlandse markt. Wegens gebrek aan duidelijkheid hierover heeft de Nederlandse Hoge Raad aan het Hof twee belangrijke vragen voorgelegd. Is de Europese geneesmiddelenwetgeving al volledig geharmoniseerd? En zo niet, is het voornemen van de Nederlandse Staat om deze geneesmiddelen op de Nederlandse markt te weren dan niet in strijd met het vrije verkeer van goederen binnen de EU?

De organisaties van patiënten, artsen en farmaceuten in de antroposofische gezondheidszorg, voeren al jarenlang strijd voor een passende registratieregeling. Een deel van de antroposofische geneesmiddelen kunnen worden geregistreerd als homeopathische geneesmiddel of als kruidengeneesmiddel. Voor de overige geneesmiddelen laat de minister echter slechts de registratiemogelijkheid als regulier geneesmiddel. Deze antroposofische geneesmiddelen worden al tachtig jaar met succes in de praktijk beproefd maar kunnen wegens de hoge kosten van klinisch onderzoek niet als regulier geneesmiddel worden geregistreerd.

In 2002 voerden consumenten en zorgverleners een groot-scheepse actie voor het behoud van deze antroposofica. Daarbij werden 65.000 handtekeningen ingezameld en aangeboden aan de Tweede Kamer. Deze deed vervolgens per kamerbrede motie een ernstig beroep op de minister van WVS om een tijdelijke overgangsregeling te treffen tot aan het moment dat de Europese regelgeving meer duidelijkheid zal gaan bieden over de registratie van (natuur)geneesmiddelen. De minister weigert tot dusver uitvoering van deze motie. In Nederland maken circa 200.000 patiënten gebruik van antroposofische gezondheidszorg en geneesmiddelen.

Tijdens de hoorzitting in Luxemburg voerden advocaten van de antroposofische organisaties, de Nederlandse Staat, de Europese Commissie en de regering van Duitsland het woord. De advocaten van de Nederlandse Staat en de Europese commissie benadrukten dat huns inziens de Europese geneesmiddelenwetgeving volledig is geharmoniseerd en dat de antroposofische geneesmiddelen dus onder een van de bestaande richtlijnen geregistreerd dienen te worden.

De advocaten van de antroposofische organisaties en de Duitse regering betoogden vooral dat de registratie van geneesmiddelen in de Europese regelgeving stapsgewijs geregeld wordt en dat dit proces duidelijk nog niet is afgerond. Het feit dat er voor de zgn. "antroposofica" nog geen passende registratiemogelijkheid bestaat, beschouwen zij als een verzuim van de Europese Commissie. In diverse EU lidstaten zijn deze geneesmiddelen gewoon verkrijgbaar.

De hoorzitting werd bijgewoond door een grote groep Nederlandse patiënten en artsen. Op 7 juni zal de advocaat-generaal advies uitbrengen aan de rechters. Naar verwachting volgt eind 2007 de uitspraak van het Europese Hof.

EN VERDER - VERVOLG

Vernieuwde website www.Gezinshuis.com

Hiermee wordt een verdere stap gezet in de ontwikkeling van een landelijk netwerk voor gezinshuizen.

De vernieuwde website kent een aantal interactieve mogelijkheden die deels nu al gebruikt (kunnen) worden.

In de toekomst zullen hier nog enkele functies aan toegevoegd worden, zoals het opleidingsprogramma, een kennisbank speciaal voor en over gezinshuizen, en het Transferium. Daarnaast bestaat het voornemen om een on-line gemeenschap voor gezinshuisouders te ontwikkelen.

Tevens is er een nieuwe column bij gekomen, 'Over Einstein en meer...' door Henk Reimert, directeur van Bredervoort. Veel leesplezier toegewenst!

En heeft u opmerkingen of vragen, laat het weten via info@gezinshuis.com !

De Raphaëlstichting is een netwerkorganisatie die de zorg voor mensen met een handicap in de provincie Noord-Holland verder wil ontwikkelen. Geïnspireerd vanuit de antroposofie worden uitgangspunten geformuleerd voor het dagelijks beleid van de aangesloten instellingen. Voor 2 van onze instellingen Midgard in Tuitjenhorn en Scorlewald in Schoorl vragen wij voor zo spoedig mogelijk een

antroposofisch arts

voor 20-24 uur per week voor Midgard (Uitbreiding naar 32 uur per week behoort op termijn tot de mogelijkheden). Voor 16 uur per week voor Scorlewald (Bij de invulling van deze vacature zijn allerlei combinaties tussen Midgard en Scorlewald mogelijk).

De taken van de arts zijn:

- het houden van spreekuren;
- het bijwonen van bewonersbesprekingen;
- het voorzitten van de medische vergadering;
- participatie in zorgteam en managementteam;
- het verzorgen van deskundigheidsbevordering;
- het begeleiden van teams bij constitutiegereleerde problematiek.

Het is een uitdagende functie die een appel doet op geduld, relativiseringsvermogen, inventiviteit en incasseringsvermogen. Een afgeronde opleiding tot huisarts, AVG-arts of verpleeghuisarts strekt tot aanbeveling. De arbeidsvoorwaarden zijn conform de CAO-Gehandicapenzorg. Voor nadere inlichtingen kunt u voor Midgard contact opnemen met Rien Zwijnenburg (arts) of Jos van Es (directeur). Beiden zijn telefonisch bereikbaar op telefoon (0226) 39 39 44 (Dhr. Zwijnenburg alleen op woensdag en donderdag). Zie ook www.Midgard.nl. Voor inlichtingen omtrent de vacature voor Scorlewald kunt u contact opnemen met Harry Sirre (alg. zorgcoördinator), bereikbaar op telefoon (072) 509 94 44. Schriftelijke sollicitaties kunt u richten aan Midgard, t.a.v. Dhr. J. van Es, Postbus 71, 1749 ZH Warmenhuizen. Voor Scorlewald kunt u uw sollicitatie richten aan Dhr. H. Sirre, Postbus 28, 1870 AA Schoorl

De Noorderhoeve is een biologisch-dynamisch landbouwbedrijf van 20 ha groot. Het ligt in Schoorl (NH). Overdag wordt er binnen het landbouwbedrijf aan 40 zorgvragers uit diverse doelgroepen dagbesteding gegeven. Ook is er een kleine woonvoorziening voor 8 mensen met een verstandelijke beperking. De deelnemers werken, binnen het gemengd bedrijf, collegiaal samen met een klein team agrariërs. De Noorderhoeve is aangesloten bij de B.D. vereniging, de Nederlandse Vereniging van Antroposofische Zorgaanbieders en de Camphillbeweging. Per 1 mei 2007 is er een vacature voor de functie

Tuinder/werkplaatsleider 36 uur per week

Taak/functieomschrijving:

- Het zelfstandig en in overleg vormgeven van het tuinbouwbedrijf met alle daarbij behorende werkzaamheden en het begeleiden van de deelnemers die hierin werkzaam zijn.
- Het stimuleren en ondersteunen van de ontwikkeling van deze deelnemers.
- Een bijdrage leveren in de overlegorganen.

Profiel:

Wij zoeken een jonge enthousiaste persoon met de volgende kwaliteiten:

- Kennis van- en affiniteit met de BD landbouw, m.n. de fijne groenteteelt.
- Leiding geven en ontvangen, in een team kunnen werken, organiseren, structureren.
- Sociaal vaardig, invoelend.
- Ondernemend, open staan voor toetreding tot de maatschap na 1 jaar in loondienst.
- In staat zijn in het spanningsveld te staan tussen productie en zorg.
- Breed en flexibel inzetbaar

Functie-eisen:

Relevante opleiding op MBO niveau: Agrarische- en SPW opleiding.

Wij bieden:

- Een leerzame werkomgeving binnen een veelzijdig team. · Ervaringsmogelijkheden met diverse doelgroepen zorgvragers. · Opleidingsmogelijkheden. · Salariëring volgens de CAO gehandicapenzorg.

Uw sollicitatie kunt u richten aan de Noorderhoeve, tijdens kantoor uren, t.a.v. Lucia Kok, Duinweg 125, 1871 AH Schoorl, telefoon (072) 509 17 38, informatie: www.noorderhoeve.nl

Persbericht

de Europese Alliantie van Initiatieven voor Toegepaste Antroposofie / ELIANT

Europese handtekeningenactie nu op internet: www.eliant.nl

Brussel, 20.3.2007. Sinds kort kun je online op de homepage www.eliant.nl je stem voor de actie ELIANT uitbrengen. Of we nu ja of nee zeggen tegen een Europese Grondwet, wetten en regels uit 'Brussel' krijgen steeds meer invloed op het leven binnen nationale grenzen. Wie zijn stem niet laat horen in de Europese organen - Ministerraad, Commissie en Parlement - heeft weinig recht van spreken. Daarom hebben de belangrijkste internationale antroposofische koepelorganisaties zich aaneengesloten in een Europese Alliantie voor Toegepaste Antroposofie, ELIANT.

Via deze Europese alliantie willen de koepelorganisaties in Brussel laten zien dat antroposofie en de daaruit ontwikkelde initiatieven, instellingen en bedrijven staan binnen de Europese traditie van menselijke waardigheid, individuele ontwikkeling en vrijheid van keuze in een pluriforme samenleving. Daarom is een gemeenschappelijk handvest opgesteld.

Door ondertekening van dit handvest kan iedereen die de toegepaste antroposofie een warm hart toedraagt en op Europees niveau wil ondersteunen dit persoonlijk aan 'Brussel' duidelijk maken. Ben je een voorstander van biologisch-dynamische landbouw, van vrijeschoolpedagogie, antroposofische gezondheidszorg, psychiatrie, gehandicapenzorg, ouderenzorg en andere vruchtbare toepassingen van de antroposofie, dan is dit de weg en het moment om dat met je stem te bekrachtigen.

ELIANT wil een miljoen handtekeningen verzameld hebben in Europa. Wij willen als Nederlanders hierin ook ons aandeel leveren.

JE HANDTEKENING IN BRUSSEL TELT!

BEN JE VÓÓR * VRIJHEID VAN ONDERWIJS * VRIJHEID VAN THERAPIEKEUZE * BEHOUD VAN BIOLOGISCH-DYNAMISCHE LANDBOUW
ga naar www.eliant.nl en onderteken het handvest

• Autisme Congres,

14 april in het Beatrixtheater Jaarbeurs te Utrecht. Organisatie en informatie bij de Nederlandse Vereniging voor Autisme, www.autisme.nl

• Contactgericht spelen en leren,

18 april in vergadercentrum Vredenburg te Utrecht. Studiedag over een effectieve manier om mensen met autisme te benaderen. Informatie en aanmelding www.fortior.info

• Communicatie en Omgevingsbediening voor kinderen en verstandelijk gehandicapten,

18 april te Baarn. Informatie en aanmelding GEWAnI, telefoon (035) 548 87 01, www.gewan.nl

• Implementatie van beleid rond seksualiteit, bejegening en seksueel misbruik,

19 april in het midden van het land. Informatie Transact, telefoon (030) 789 20 00, www.transact.nl

• Op zoek naar meesterschap, SPZ jubileumcongres,

19 april in Regardz Eenhoorn te Amersfoort. Informatie telefoon (030) 236 37 08 of info@stichtingspz.nl. Aanmelden via www.stichtingspz.nl

• Kleinschalig wonen somatische en psychogeriatrische zorg,

24 april in De Reehorst te Ede. Organisatie en informatie Elsevier Gezondheidszorg, telefoon (0346) 57 73 02 of via www.elsevier-gezondheidszorg.nl

• Vreemde Vanzelfsprekendheden, interculturele begeleiding van verstandelijk gehandicapten,

27 april in Rotterdam. Organisatie en aanmelding Concrete Coaching, telefoon (010) 455 9 54, www.concretecoaching.eu

• Seksualiteit.

Een project voor kinderen met een verstandelijke beperking die seksueel zijn misbruikt, themaweek van 29 april tot en met 4 mei op het terrein van stichting Daelzicht te Heel. Informatie stichting Wigwam Vallei Nederland, telefoon (06) 46 37 57 35

• Bruggencongres, vernieuwingen in de gehandicaptenzorg,

10 mei in de Meervaart te Amsterdam. Informatie Logacom BV, telefoon (020) 320 33 64, aanmelden via www.bruggencongres.nl

• Verstandelijk beperkt, rijk aan kwaliteiten,

12 mei in 't Gein te Baarn. Informatie en aanmelding telefoon (050) 850 28 35, www.devrijemare.org

• Open dag Parcivalschool, Steinerschool voor Buitengewoon Onderwijs,

12 mei, Van Diepenbeekstraat 38, 2018 Antwerpen, België. Open schoolfeest en tentoonstelling. Informatie (03) 230 24 44 of www.parcivalschool.net

• Overschatten, inschatten en andere werkwoorden, begeleiding van LVG-patiënten met psychosociale problemen,

24 mei in Rotterdam. Informatie en aanmelding Concrete Coaching, telefoon (010) 455 94 54, www.concretecoaching.eu

• Congres slechthorendheid bij mensen met een verstandelijke beperking,

27 mei, Erasmus MC te Rotterdam. Aanmelding www.hetcongresbureau.nl, telefoon (010) 408 78 78

• Vooraankondiging Focus op Onderzoek,

27 en 28 september in de Meervaart te Amsterdam. Congres over wetenschappelijk onderzoek ten behoeve van (de zorg aan) mensen met een verstandelijke beperking. Informatie telefoon (030) 789 25 21. Voorstellen voor een bijdrage www.vilans.nl/focuscongres

Themadag het religieuze leven in de heilpedagogie en sociaaltherapie, met Christine Gruwez op 26 juni

Op dinsdag 26 juni zal een themadag plaatsvinden met als thema: het religieuze leven in de heilpedagogie en sociaaltherapie.

Doelstelling

Zichtbaar maken welke religieuze stromingen zich binnen de instellingen voor heilpedagogie en sociaaltherapie bevinden, zowel vanuit bewoners als ook vanuit ouders en medewerkers. Vervolgens gezichtspunten ontwikkelen hoe hier vanuit onze identiteit integer mee om te gaan.

Christine Gruwez, cultuurfilosoof en gespecialiseerd in het manicheïsme en de islam, auteur van 'Tijdgenoten onderweg', zal deze dag de hoofdinleiding verzorgen.

Programma en aanmeldingsformulieren worden half april naar de instellingen verzonden en zullen in de Verbinding van mei worden gepubliceerd.

PUBLICATIES

► 'Leo luistert muziek - Leo maakt muziek'

Amersfoort: 's Heeren Loo, 2007, meer informatie: Annemarie de Goede Telefoon: 033-4601851 / 06-40888709. E-mail: annemarie.goede@sheerenloo.nl

's Heeren Loo presenteert in samenwerking met prof. dr. Carla Vlaskamp van de Rijksuniversiteit van Groningen deze DVD. Het is een praktische toelichting op publicaties over opvoeding en ondersteuning van kinderen en volwassenen met ernstige meervoudige beperkingen. De film laat zien dat mensen met ernstige meervoudige beperkingen door intensieve begeleiding in staat zijn invloed uit te oefenen op hun eigen bestaan.

Leo van de Berg, een van de hoofdrolspelers in de film, heeft door intensieve begeleiding geleerd om van muziek te genieten en zijn voorkeur in muziek kenbaar te maken. Ouders en professionals kampen dikwijls met ingewikkelde vragen. Welke ondersteuning moeten we geven? Hoe kunnen we deze persoon het beste benaderen? Wat vindt hij leuk en wat niet? Welke behandeling moeten we inzetten? Om antwoord te krijgen op deze vragen kan gebruik worden gemaakt van het opvoedings-/ondersteuningsprogramma van Carla Vlaskamp. Het programma gaat uit van een visie en een stappenplan om die visie concreet te maken in de praktijk. De film illustreert dit.

► Humor, een relativiserende begeleidingsmethode

Door Mieke Janssens, uitgeverij Nelissen, € 14,20, ISBN 90 244 16 361. Verkrijgbaar via de boekhandel of door een e-mail te sturen naar bestel@nelissen.nl

Met humor kunnen hulpverleners veel bereiken in de begeleiding van verstandelijk gehandicapte cliënten met gedragsproblemen. Humor kan gedragsproblemen helpen voorkomen en vastgelopen begeleidingssituaties doorbreken. Hoe is humor toe te passen? Mieke Janssens reikt daarvoor in haar boek de humorvolle benaderingswijze aan. Bij de humorvolle benaderingswijze anticiperen hulpverleners op het functioneringsniveau en de interesse van cliënten. Hulpverleners stemmen hun humor als het ware af op cliënten. Door een juiste afstemming kan humor bij uitstek een werkbare methode in de omgang met verstandelijk gehandicapten zijn. De grapjes en technieken zijn duidelijk en nodigen uit tot reactie. Het boek begint met definities van humor en theorieën over humor. Vervolgens is te lezen hoe humorvolle interventies aansluiten op het niveau van cliënten. Er is aandacht voor probleemgedrag en het effect van humor. Daarna zijn humorvolle interventies te lezen die hulpverleners in de praktijk kunnen gebruiken. Voorbeelden van interventies zijn: overdrijven, zingen, fluisteren en absurde oplossingen aandragen.

► Normaal zijn we anders

Een productie van Zuidenwind filmproducties i.s.m. de IKON, www.zuidenwind.nl

Film met drie verstandelijk gehandicapte acteurs, die de kijker meenemen naar hun herkenbare, maar ook verrassende gevoelsleven. Zo onthult de film een wereld waarin de grenzen tussen spel en werkelijkheid vervagen en waarin dromen en verlangens centraal staan. Het is een poëtische film, waarin diep wordt doorgedrongen in het bestaan van mensen met een verstandelijke beperking.

OPLEIDINGSNIEUWS

Edith Maryon College

Per 16 april zal de vestiging van het Edith Maryon College, de vanuit het Heilpedagogisch Verbond verzelfstandigde opleidingsinstelling, op de 2e etage van gebouw Lenteleven in Zeist een feit zijn. Bernard Heldt en Roelien Kort zullen meeverhuizen. Ageeth Koning blijft in het oude bureau van het Heilpedagogisch Verbond, wat vanaf dat moment het bureau van de NVAZ zal zijn. (zie bureau NVAZ op deze pag.)

Het Edith Maryon College neemt de adresgegevens van het Heilpedagogisch Verbond mee: Postbus 560, 3700 AN Zeist, tel: 030 69 45540, fax: 030 6945590. E-mail: info@maryoncollege.nl Website: www.maryoncollege.nl

De werkzaamheden voor het Heilpedagogisch Verbond gaan nog gewoon door tot en met de Herfstconferentie van 25 – 27 oktober 2007. Het e-mailadres van het Heilpedagogisch Verbond blijft voorlopig in de lucht. E-mails worden doorgezonden naar óf de NVAZ óf het Edith Maryon College, waar ze worden behandeld.

Veranderingen SPH-antroposofische differentiatie Hogeschool Leiden

Er gaan enkele veranderingen bij de SPH-antroposofische differentiatie plaatsvinden.

De lesdag verschuift in het volgend studiejaar van de vrijdag naar de dinsdag. Er is dan een uitloop naar de avond mogelijk, dat voorkomt roosterproblemen.

De antroposofische differentiatie begint pas in de hoofdfase dus in het tweede studiejaar. Voordelen hiervan: mensen met een SPW- 4 opleiding maken de hele antroposofische differentiatie mee (die stromen immers pas in het tweede jaar in). Mensen kunnen elders hun eerste jaar doen als ze willen; dat scheelt een jaar reizen. We kunnen het programma intensiveren, het aantal studiepunten blijft gelijk met hoe het nu is.

De volgende open dagen zijn op de woensdagavonden 11 april en 20 juni van 19.00 tot 21.30 uur. Nadere informatie: Edith Maryon College, telefoon 030 694 55 40

THERAPIËN VAN DE TOEKOMST: COMBI THERAPIE.

Internationale biografieconferentie

"Ik weet niet of ik van de woestijn kan houden, maar het is de woestijn die mijn schat verbergt."

De Alchemist, Paulo Coelho

INSIDE OUT

10e internationale biografieconferentie

Van 14 - 17 juni 2007 organiseert het Instituut voor Biografie, onder auspiciën van de algemene sectie van de Antroposofische Vereniging in Nederland deze internationale biografieconferentie in Conferentieoord en Hotel Rolduc te Kerkrade.

Vorbereiding

De inspiratie voor deze 10e internationale biografieconferentie is ontleend aan het boek De Alchemist van Paulo Coelho. De kleurrijke belevenissen die Santiago, de herdersjongen uit Andalusië, gedurende zijn reis heeft, zijn de metaforen waarmee we deze drie dagen gaan werken. De Alchemist is in 45 talen vertaald. Lees het. Noteer zinnen of fragmenten die jou opvallen. En neem je aantekeningen mee.

Werkwijze

Het is belangrijk om als professional op eigen benen te staan en toch samen op te trekken. In deze conferentie ben je zelf actief. Aansluitend aan de plenaire bijeenkomsten in de grote zaal, zal er verspreid door het gebouw in kleine groepjes worden gewerkt aan de opgeworpen thema's. Iedereen spreekt uit eigen ervaring over het vakgebied, zodat verfrissende invalshoeken en realistische inzichten kunnen opklinken. Op vrijdagmiddag en zaterdagochtend staat een aantal mensen je met hun professe ter beschikking. Je kunt hen op eigen initiatief benaderen om gezamenlijk kunstzinnige en creatieve activiteiten te ontplooiën. Op donderdagavond, vrijdagavond en zaterdagavond zijn er voorstellingen ter inspiratie en verdieping van het werk.

Wereldwijd

Het programma op zaterdagmiddag bestaat uit 2 gedeelten. Er is 'Nieuws uit de wereld', waarin mensen vertellen over nieuwe stappen en gebeurtenissen. Het Forum informeert ons over hun initiatief en hoe je daaraan kunt meedoen.

En er is een Marktplaats: collega's bieden workshops aan. Je kunt je ter plekke inschrijven en eraan deelnemen.

Inschrijving en aanmelding

De kosten bedragen € 445,-. Informatie en aanmelding www.biografie.nl of via de Federatie Antroposofische Gezondheidszorg, telefoon (0343) 53 35 38 of via de NVAZ, tel. 030 69 455 91

Bureau NVAZ

Vanaf 16 april zal het bureau van de NVAZ - het oude HPV-bureau - bemand zijn door medewerkers van het oude FAG bureau en Ageeth Koning.

De medewerkers zijn:

Adri Benschop - directeur, Lucienne Bouwma, Annoesjka de Bruyn, Ageeth Koning, Wil van Mourik, Irma Visser.

Het NVAZ-bureau is bereikbaar onder nummer: 030 694 55 44 (hoofdnummer) of 030 694 55 91 (Ageeth Koning).

Als e-mailadres kan voorlopig het adres van het Heilpedagogisch Verbond gebruikt worden.

12e jaargang, nummer 109, april 2007

De Verbinding, maandblad voor heilpedagogie en sociaaltherapie, wordt uitgegeven door het Heilpedagogisch Verbond en verschijnt 11x per jaar.

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden mededelingen te redigeren. De inhoud van de rubrieken "Oproepen", "Ingezonden" valt buiten de verantwoordelijkheid van de redactie. Voor Columns - uitsluitend op verzoek van de redactie - geldt hetzelfde. De redactie besluit over wel of niet plaatsen.

Inleveren kopij voor volgende Verbinding vóór 19 april 2007

Verschijningsdatum volgende Verbinding 4 mei 2007

Samenstelling: Bernard Heldt en Ageeth Koning

Eindredactie: Ageeth Koning, e-mail: verbinding@heilpedagogie.nl

Hoofdredacteur: Bernard Heldt

Vaste medewerkers: Maartje van Huissteden, Alexandra Buijsman, Michel Gastkemper

Ontwerp & Productie: www.burolaga.nl

Cartoon: Roel Groeneveld

Redactieadres:

Secretariaat Heilpedagogisch Verbond Postbus 560 3700 AN Zeist

Tel: (030) 694 55 40 Fax (030) 694 55 90

E-mail verbinding@heilpedagogie.nl Website www.heilpedagogie.nl